

Neljännen sukupolven korkeakoulut ja vaikuttavuuden kehittämisen keinoja UIIN-konferenssin antimina

3.8.2023

Mitä tarkoitetaan 4. sukupolven korkeakouluilla?

University Industry Innovation Networkin (UIIN) maailmanlaajuinen konferenssi järjestettiin Budapestissä 9. – 11.5.2023. Ensimmäisen päivän keskeisenä teemana oli 4. sukupolven korkeakoulu, joka minulle kuulijana oli uusi käsite, vaikka siitä maailmalla on puhuttu jo useamman vuoden ajan. Taustalla ovat maailmaa ravistelevat moniulotteiset haasteet kuten energiakriisi, ikääntyvän väestön hoidon hallittavuus ja ilmastonmuutos. Tämä haastaa korkeakoulut muuttamaan toimintaansa tiedon jakamisesta (knowledge sharing) yhteisluomiseen (co-creation). Useimmissa puheenvuoroissa ja keskusteluissa oltiin enimmäkseen huolissaan siitä, miten erityisesti yliopistot pystyisivät muuttamaan toimintatapojaan tämän muutoksen edessä. Toisaalta ratkaisuna nähtiin, että osa korkeakouluista jatkaa toimintojaan nykymuodossa ja ne, joilla on kyvykkyyttä siirtyvät 4. sukupolven vaiheeseen. Kaiken kaikkiaan se tarkoittaa laajempaa ja syvällisempää yhteistyötä mm. työelämän toimijoiden ja yritysten kanssa, mutta myös alueiden ja asukkaiden kanssa. Ammattikorkeakoulujen olisi varmasti helppo siirtyä toimimaan 4. sukupolven korkeakouluna ja ratkaisemaan osaa haasteista alueillaan. Alla olevaan taulukkoon on kuvattuna keskeiset erot nykymuotoiseen korkeakoulujen toimintatapaan verrattuna.

Taulukko 1. Keskeiset erot nykymuotoisen korkeakoulun ja 4. sukupolven korkeakoulun välillä.

Nykyinen 3. sukupolven korkeakoulu		**4. sukupolven korkeakoulu**	
Lähtökohta	Tarve jakaa tietoa	*Lähtökohta*	Siirtyminen kohti avoimia innovaatioita, yhteiskunnallista vaikuttavuutta
Tavoite	Arvon tuottaminen (inhimillinen pääoma, tieto, IP)	*Tavoite*	Vaikuttavuus (lahjakkuuksien, tiedon ja verkostojen/mahdollisuuksien käyttöönotto)
Päätoimenpide	Koulutus, tutkimus ja arvostaminen	*Päätoimenpide*	Yhteisluominen (Co-creation)

Vaikuttavuuden lisääminen

Konferenssin yhtenä pääteemana oli vaikuttavuuden eri muotojen tarkastelu ja niiden ilmentyminen esimerkkien kautta. Konferenssi tarjoaa hyvin monimuotoisen kattauksen aiheeseen liittyvästä tutkimuksesta, case-tutkimuksista ja käytännön esimerkeistä sekä lisäksi on mahdollista osallistua työpajoihin, joissa aihetta työstetään yhdessä. Keskimäärin työpajoissakin oli n. 50 osallistujaa ympäri maailmaa.

Vaikuttavuudessa huomioidaan nykyisin poliittisen, sosiaalisen , teknologisen, kulttuurisen ja taloudellisen vaikuttavuuden lisäksi yhä useammin ympäristöllinen, terveydellinen, osaamisen kehittämiseen liittyvä ja tieteellinen vaikuttavuus. Tämä osaltaan kuvastaa yhteiskuntamme haasteiden monimuotoisuutta. Toiminnan kehittämisen yhteydessä edellytetään vaikuttavuuspolkujen kuvaamista. Vaikuttavuuspolku sisältää tulokset, tuotokset ja vaikuttavuuden (output-outcome-impact).

Vaikuttavuuden kehittämisessä tärkeää on erityisesti organisaation sisäisen toimivuuden lisääminen, joka luo edellytykset ulkoisen vaikuttavuuden parantamiseen. Sisäistä toimivuutta voidaan tarkastella mm. henkilöstön johtamisen onnistumisella, ennakoivan riskienhallinnan kyvyllä sekä muutosjoustavuudella. Laajasti määriteltynä vaikuttavuus tarkoittaa vaikutusta tai muutosta, joka tapahtuu tai saadaan aikaan yhteiskunnassa.

Uusia mittareita vaikuttavuuden mittaamiseen

Muutos vaikuttavuuslähtöiseksi korkeakouluksi (impact-driven university) edellyttää valmiutta yhteistyöhön ja yhteisluomiseen, tietoa ja taitoja sekä tietoisuutta ulkoisen kontekstin vaikutuksesta ja sitoutumista yhteiskuntaan. Tämä varmasti edellyttää toimintamallien ja prosessien uudelleen pohdintaa juuri vaikuttavuuden näkökulmasta.

Käytännön esimerkkeinä mahdollisuuksista mitata vaikuttavuutta uudella tavalla voisi mainita mm. 1) julkaisujen tekeminen yhdessä pk-yritysten kanssa, jolloin aiheena voi olla jotakin yhteisluomisen mallilla saavutettua tai 2) toteutettujen yrityskävelyiden määrä ja niistä syntyneiden kehittämistoimenpiteiden määrä. Molemmat mittarit edellyttävät korkeakoulutoimijoilta entistä tiiviimpää yhteistyötä työelämän ja yritysten

kanssa.

Unkarin jokapäiväisestä elämästä

Silmään pistävintä kävelymatkoilla hotellista konferenssikeskukseen oli kaksi asiaa. Kukaan ei leikkaa nurmikoita edes hienostoalueen upeissa puutarhoissa, vaan joka puolella kasvaa puolen metrin mittainen heinä tai nurmikko, myös yleisissä puistoissa. Olisiko tämä sitten jo edelläkävijyyttä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä vai kansallinen tapa? Markkinoita voisi olla kuitenkin ruohonleikkureita ja trimmereitä myyville yrityksille. □ Toinen huomiota kiinnittänyt asia oli koirien ulkoiluttaminen irti aivan joka paikassa. Onneksi kymmenet kohtaamani koirat olivat ystävällisluontoisia.

Taru Mäki
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö
SeAMK

Kirjoittaja on omissa tutkimuksissaan perehtynyt tiedon jakamisen vaikuttavuuteen yliopistojen ja yritysten välillä sekä vaikuttavuuden mittaamiseen.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa käynnissä olevaa TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama. Hanketta toteutetaan ajalla 1.1.2023 – 30.7.2025.